

bio jedan jedini uzrok, koji je lebdio visokoj vladi kod sastavljanja ovih predloga, i to oslobodjenje državne blagajne od ovih princesakala za zakladu bogoštovja. Š. onaj izjavlja naime: „da princesakala zaklade bogoštovja bude se upotriebiti a) za poboljšati dosadnji pravilni dohodak duhovnih pomoćnika, b) za izravnati dosadnji potrošak državne blagajne za bogoštovje.“

U samom se pako financijskom odboru izjavlja, da se u inozemstvu mnogo troši na potrebe bogoštovja kat. crkve, i to pomenje da se je god. 1859. u Franzejskoj 4,700,000 franakala ili 38 postotakala a u Bavarskoj 1,570,000 for. ili 36 postotakala cionokupnoga potroška države izdavalo za bogoštovne svrhe.

Pošto se je ovo načelo postavilo, to se čudim, da se u Austriji ipak ništa nenamjerava trošiti za kat. bogoštovje. Da je ta svrha pri stvaranju ovoga zakona, vladi pred očima lebdila, sledi iz državnoga izvješća, gdje se na devetoj strani očito kaže.

Također u pitanju koja da se sredstva upotrebe kod poboljšanja, popovine, sudara se država sa odbornim izvješćem (naime od 21. lipnja 1871.) da se kod toga upotriebe sama crkvena vrela. „Država, veli se, neposeduje zato ni sredstva niti je to dužna učiniti... I kako se je dosad doknađivalo popovina iz zaklade bogoštovja, a ne iz državne blagajne, tako neka se i nadalje čini i samo zato se je trsiti, da rečenim zakladam samo iz crkvenih vriolah dotiču dostatni dohodoi za namiriti povišenu popovinu.“

Od tuda sledi, da država samo teži državnu blagajnu od princesaka za bogoštovne svrhe kat. crkve osloboditi. Ta ista namjera promiče iz odborova izvješća jer na 3. strani napomenuv onih 60 milijunah, kojimi je do sada pomagala država zakladu bogoštovja, veli: „Ova velika svota davala se svoudilj iz državnoga poroza, što sadašnjoj zakonskoj okolnosti, nedolikuje, svakojako pako pruža uzrok dohodke zaklade bogoštovja učiniti plodonosnim.“

Ja nerazumlom, kako da državi nedolikuje po sadanjoj zakonskoj okolnosti pripomagati zakladu bogoštovja s princesci što se tiče vjeroispovjedno svrhe, dočim veli samo izvješće odbora; da se u inozemstvu troše za istu svrhu velike svote. Ako promatrate proračune svih ustavnih država, to čete svoudilj opaziti. Da su pako princesci, koje je vlada davala puki zajam, vidi se iz toga, što su njoj uvijek na vidiku. Ako daklem za Katolike ima vriediti načelo, da država nepodupire bogoštovje, zašto da ne vriedi to isto i za Protestante? Ali ako i u ovom odnošaju prispodobimo ustav protestanske crkve od godine 1866. sa ovim zakoni, to opazamo veliku razliku u prilog prvo, jer Protestantom po §§. 133—135. obećuje se pomoć iz državne blagajne bez ikoga ograničenja, nadalje i naredjuje se, da se ovimi princesci nesamo pružaju plaće i odsječnice za protestanske superintendente, za doplatu Seniora porad službe božje i za podupiranje siromašnih župah i pučkih učionah. Nije dosti, dapače izrično odredjuje i to, da se uvršte ovih princesakala neuvršćuju u državnu blagajnu, nego u posebnu zakladu za boljak evangeličkve crkve i škole. Sa Protestanti se daklem bez svakoga uzroka sasna drugčije i to puno blažije postupa nego li sa Katolici.

Prije nego što dovršujem, dopustite mi, da još jednu opazku činim. Za glavni uzrok postavlja se ovim zakonom prevoliki potrošak države za bogoštovne svrhe. Mijem, da je u tom slučaju dužnost državo bila, navesti sasvim točno statističke podatke, iz kojih bi se dalo lasno uvidjeti, da se (u razmjeru) obzirom na broj članovah vjerskih zadrugah iz državne blagajne za Katolike razmjerno mnogo više plaća, nego, li za članove inih vjeroispovjedanjah.

Dokle se ovo nedokaže, ostaje uvijek sumnja, da se za katoličko svećenstvo nekakav privilegium odiosum postaviti namjerava S toga i želim, da od strane vis. vlade takovi statistički podatci izdani budu, prije nego se priedje na specialnu debattu.

Napokon hoću još to spomenuti, da s jedne strane zahtjevi, tičući se poreza svakim danom rastu, s druge strane pako, da se nastoji državu od tereta razne uprave osloboditi i na drugo ga zavode svaliti: tako se u političkoj upravi teret sa države na občine prenaša, tako se utjeravaju posebni princesci u svrhe nestave i tako se sadanjim zakonom teži teret katoličkog bogoštovja sa državo skinuti, te preneti na svećenstvo. Skrajno je već vrijeme, Gospodo moja, da se suprostane tomu čudnovatomu napredku.

(Po stenografskom izvješću — prevod iz njemačkoga.)

Govor Dra. Dinka Vitezica

zastup. na carevinskom vieću dne 30. Marča t. g. glede Bašauske luke.

Stanovnici iz Baške na otoku Krku u kvarnerskom zaljevu (golfo), to radi malena prostora njihova kotara, to radi njegove neplodnosti, prisiljeni su podati se mornarstvu, pa i jesu u toj struci veoma izvrsni, jer akoprem se oni radi neugodnih ekonomičkih okolnostih nemogu u nautičkih školah izobraziti, nego se

praktično uče pomorstvu ipak su, može se reći na svoj obači ja-dranskoga mora poznati kao izvrsni mornari. Mala i nesjegurna luka priedi im razvijati pomorstvo u rečenju mjestu. Stanovnici toga mjesta imadu do 70 to većih, to manjih ladjah, od kojih samo 20 najde sjegurno prištaniše, a ostali mornju si velikom ekonomičnom škodom i pogibelu u dčgih bližnjih lukah mjesta izkafi. To, gospodo, je stvar istinita: može biti jedina u Evropi, da naime stanovnici jednoga pomorskoga mjesta nemogu vlastite ladje u svojoj luki (portu) zakloniti.

Vrh toga mora se obzir uzeti i na druge okolnosti. Pomorski i trgovački grad Senj, koji stoji uspored Baške kao takodjer sve hrvatsko primorje, čest lukami vole slabo providjeno. Pomorstvo radi žestokih ladjah nemože ondje napredovati, pa su zato brodovi tamo osobito u vrijeme zime velikim pogibelim izloženi. Kad bi dakle u Baški bila dobra i sjegurna luka, onda bi tamo brodovi svake vrsti dolazili, pa gradu dosta koristi doprinosali. Nekoliko brodovah dolazili sada u Bašausku luku. Ali to se više puta dogadja žalostnimi posledicami, kao što se to dogodilo g. 1871. u noć od 28—29 Marča jednomu talijankomu brodu „Ebrun Venezia“, koji bi prisiljen od luke Senja ntočišeće tražiti na otocih Krka prama Baški, pa nenašavši dobre luke, razbi se u stieno, kojom se prigodom pogubiše mal da ne sva čeljad, naime četiri mornara.

Nesjegurnost i nedostatnost luke u Baški se je opazila i Decembra mjeseca prošle godine, kada vjetrovi nagnaše ladje jednu prama drugoj, pa su tužni stanovnici kroz ciolu noć Boga na pomoć zazivali, jer su mornari i njihovo imanje u velikoj pogibelu bili. I doista imali su tom prigodom škodu od 3000 t., što je i službeno konstatirano. Nedavno smo i po novinah čitali, da su se tamo silni dogodjaji pripetili.

Koli tamošnji ured luke i zdravstveno opravništvo, toli pomorski Kapitanat u malom Lošnju i pomorsko glavarstvo u Trstu opetovano su dokazali potrebu zidanja luke u Baški, naime gradjonja vanjskoga nasipa (mulo) izdubivanje nutarnje luke. Ali žalibože do sada u tom obziru se nije ništa učinilo, buduć da dotični predlogi nižih pomorskih uredah nisu bili pripoznati od o. k. Ministarstva trgovine. Da dokazem ono, što već rekoh, uzimam si slobodinu pročitati jedan diel zadnjoga izvješća, koje je u toj stvari pomorski Kapitanat maloga Lošnja na pomorsko glavarstvo u Trstu u svoje vrijeme odpravio, koje je nedvojbeno najumjestnije dokaziti potrebu toga djela. Medju ostalim piše pomorski Kapitanat, iliti bolje rekuć sam Kapitan, sljedeće: „Ja sam već po drugi put, a naime u mojem lanjskom izvješću, veliku potrebu gradjonja nasipa i izdubivanja nutarnje luke dokazao.“

Za ono nevoljno mjesto, suprot kojemu reć bi da se je ista narav zaklala, buduć da je ondješnje pučanstvo radi novriemenah svo ovogodišnje prihode zgubilo, pa mora zato gladovati, nije se do sada žalibože ništa učinilo, i moguće je da doživimo, ako više pomorsko glavarstvo što prije na pomoć nepriskođi, da ta važna luka veliká i plodná otoka, čije je mornarstvo vrlo dobro napredovalo, u kratko vrijeme sa svojim brodovi sasvim propade.

Iz svega toga, gospodo, lahko čete viditi, da je skrajna potreba, da se ono djelo na ruke uzme.

Ja neću, da ovdje ikakvu resoluciju položim i to, jer je u proračunu za zidanje lukah već providjeno, i jer je već prekasno. Ja moram ipak ovom prigodom, što vruće mogu prositi, da visoko Ministarstvo u budućem proračunu posebni obzir uzme na ovo tako potrebno i koristno djelo.

(Usljed govora zastup. g. Dra. Vitezica, referent odbora za proračun, zastupnik barun Killeck, preporučio je vladi, da o sadržaju gori rečenah govora razpita, pa da stoji dotični predlog prigodom proračuna dojdueće godine javi.)

Čega treba našoj marvi?

Stupimo li zimi u stajo naših gospodarah, osobito seljakah, opazamo u prvi mah, da su svakakve samo-ne takove, kakove bi imale biti. Prvo, slabo se njeguje i miti sama marva, nečista i nakostrušena stoji ona tuj, stražnjom stranom pokrta, poprek debelim gnojem, a često puna smrada, koj ju grije i muči. Staje su obično prevruće, a smrdi, da se neda u njih disati, a svjetla neima u njih ni za lick.

Riedko gdje naći ćeš pod, ili ako ga ima propao je u blatu i kaluži, u kojoj siromašno marše stoji i leži. Vljjeti je da gospodar toga blaga neima ni pojma o glavnim trima uvjetima zdravlja i uspjavanja marve: o čistoci, svraku i svjetlu.

Pa buduć da je upravo u marvi naše najveće blago, neće biti s gorega, da se našim gospodarom to tri potroci i opet na srec stave. Čitajući ovo, sklonuti će se možda gdje tko, kod koga staja nije možda u tako zlom redu, kako ga ovdje otagasmo, te pogledati u svoju staju i učiti u njoj možda koje što, što ipak ne

valja, te po možnosti izpraviti nedostatke i tako pomoći i svomu blagu i blagostanju u obće. Ta još je uvijek istinita ona stara latinska riječ: „oculus domini saginat bovem“, t. j. „oko gospodarovo pita vola.“

Čista koža glavni je uvjet zdravlju, ona bo ima veoma važnu zadaću: preko nje izpariva se tjelo, kroz nju probija znoj, ona izluđuje masne tvari, ulasnu mast i kožni loj, te u njoj je korjen dlaci. Koža, kao vanjski zavoj tiela u neprestanu je savezu s unutarnjimi organi, te silno na nje djeluje. Tomu nam je jasan dokaz, što trenje kože u mnogih bolestih čevdno djeluje na nutarnji organizam, kao u grčevih, na dnuitd. samo za bolest krči si preko kože put u nutarnjost životinje i opet mnoga se nutarnja bolest na koži maršeta pojavljuje; koža postaje ili mnogo vruća, nego li obično, ili mnogo hladnija, jednom riječi, njezino se normalno stanje u bolesti mienja.

Koža može samo onda činiti svoju zadaću, ako su joj otvorene one rupice, kroz koje probija pot loj, t. j. ako su joj pori čisti i nezatrpiani.

No koža se sveudilj mrlja i zaprava stranom samim izluđivanjem raznih tvari iz tiela, stražom kožnimi ljuskami t. j. odkidbom goraje kožne mrenovice, a stranom prašinom i ostalom nečistoćom, što s polja na nju pada. Čim bude koža više zakaljana, tim je teže obavljanje njezino zadaće; one tvari, koje se preko kože imaju iz tiela izluđivati, ne mogu tim putom na polje, te životinja gubi zdravlje.

Smrad svrbi i druži kožu, a životinja nastoji utažiti taj neugodan osjet trenjom, zuljenjem, lizanjem itd. Ne rieši li se ona tim to svoje neprilike, zaplodi se na njoj lahko smrad, koj se silno umnožava, a stanje marve biva sve to nesnosnije. Ta obća je poznata stvar, da je nečistena marva najviše sklona na svakojake kožne bolesti. Nečista marva donosi i mnogo manje koristi, nego li čista. Irtana joj ne prije, pitana slabo se pomaže, kravo davaju malo mlička, junad i telad polagano raste i ostaje kržljava i mršava.

Marva, na zraku i na pašl jošte si nekako pomaže, nadje si illi kakav prostac ili panj ili plot, gdje se očee illi se po tlu izprovalja, a gdje što ju izperu i kiša i vjetar. —

No drugačije je s blagom u stajah, ono si samo ne zna i ne može pomoći, te mu ima čovjek doskočiti. A ta pomoć sastoji se u tom:

1. Marvu valja čestito čistiti i česljati, a to i česalom, kojemu imaju biti zubci nešto tuplji i redji, nego li na konjskom česalu, i ščetkom. To česljanje ne samo što čisti kožu od blata i gada, već ju i ugodno razdražuje i ožvljuje, što opet povoljno djeluje na cijeli organizam, a napose na probavila.

Ona bojazan, da se marljivim čišćenjem koža i odviše otvara, te po tom izilaze iz maršeta tvari potrebne krvi i mličku, nije temeljita, te je potekla bez dvojbe od ljudi licnih i nemarnih, koji hoće tim izvinuti svoj nemar. —

Blago ima se čistiti dnevno bar jedan put. No, na što kod nas riedko misle, valja isto tako pomno ispirati marvi oči, uši, vime, rep itd., da nebudu nikada ni ta uda nečista.

2. Marvi treba nadalje čista i suha stajališta i ležišta, zato valja staju popoditi i to tako, da nebude pod sasvim ravan, već da visi nješto prema stražnjoj strani, kako može mokrača oticati. Povrh toga treba stolje.

Blagu se nastire, da na suhu stoji, a mekano i toplo da leži. Za to i treba, da bude stelja tako obilata i prema tomu udešena, da se ta dvojna svrha postigne. Najbolja je dakako slama ili kiselo sieno, koje hevalja za krmu. No nevolja je, gdje slame ne ima, kao što je obično u naših gorskih krajevih, gdje se ono malo slame, što je ima, potroši za krmu. Tada si sviet pomaže listincem, koj je dakako bolji, nego ništa illi zemlja; ali negledeć na to, što izvozeć listinac iz šumih, otimljemo njim potrebno gnojivo šumam, nije on tako dobar za gnoj kao slama, jer neupija tako lahko mokraču, a već kao gotov gnoj mnogo se teže raztvvara i kasnije zemlji prndi, nego li ostalo gnojivo.

Mnogi si gospodari pomažu tim, što takovu stelju duže vremena ostavljaju pod blagom, otkuda često biva, da se u stajah razvija odveć amonijaka, te se zrak kviri i kuži. —

Uprav ovih danah mnogo su toga razni gospodarski listovi napisali u porporuku toj prakti, t. j. da se ima ostavljati što duže stelja pod blagom. Mi ćemo imati zgođe skoro o tom progovoriti, a tuj opažamo samo to, da to može činiti bez štete samo onaj gospodar, koj ima mnogo stelje, te je može dati svak čas podmetati blagu, da jim bude stajalište i ležište uvijek suho. A gdje toga nema, tu valja bez ikakove izaimke svaki dan staju čistiti, a za yaljanost gnoja skrbiti na gnojištu. Nevolja je za gospodara, gdje mu je staja gradjena na neugodnu mjestu, illi je unutri uređena, kako ne valja. Tu nije druge pomoći, već ma kako namaknuti toliko sredstva, koliko treba, da se staja preuredi i prema načelom vrljanu gospodarstva udesi. Tko neće znati, što vriedi čistoća u stajah, neka pogleda staju kod Holandezah i Švajcarah, kojim je čistoća kod marve sveta i prva briga, ali zato od svoga blaga

erpiju toliko koristi, da bi naš čovjek nevjеровno glavom mi kad bi mu čovjek to pripovjedao. O potrebi zdrava zraka i sv. drugi put. —

(G. List.)

Frantina i Jurina.

Fr. Kad si bil, Jurino, va Pazinu?

Ju. Bil sam, neznam ni ja baš kada — pak ča je?

Fr. Dragi ti, reci mi, al po duši, hode li tamo ljudi va vrcab vezani, il pak golooki i golouhi, kako i mi?

Ju. Ča mi to zanovetaš? Pul onolike jame, kolika je pazinska, da očuh nerabo, bili bi već svi va nju popadali.

Fr. Ipak mora bit tamo ljudi, ki nerabe ni očuh ni ušuh, ač nebi drugač pisali va talijanske foje, da Pazinščina neće nikad dopustit, da joj vlada zatare njiji talijanski jezik i njiju talijansku narodnost.

Ju. Pazinščini talijanski jezik i talijansku narodnost!

Fr. Da.

Ju. Dragi ti, pusti ga — to je neki, ki se je gluh i slep rodil, i gluh i slep će umret!

Prosvjed.

I mi podpisani Krcani, Hrvati po krvi i jeziku, pristajemo uz prosvjed, što su ga napisali naši zemljaci u veljači mjesecu tek. godine, a u „Našoj Slogi“ objelodanili, te odbijamo i mi od sebe kao težku uvredu svaki napadaj na naše narodno imo. Hrvati smo i Hrvati hoćemo da ostanemo, pa nikomu na svijetu nepriznajemo prava, da nas krsti drugim imenom. Pod tim imenom prohil se more junačke krvi za cara i domovinu, pod tim slavutu dakle imenom budi nam barem slobodno živiti i umrieti u carevini, okupanoj u tolikoj hrvatskoj krvi.

U Puli dne 10. ožujka 1874.

P. Andrija Juranić, Milo Pajalić, Dune Pajalić, Vinko Dorčić, Maršo Pajalić, Nikola Mihalić, Nikola Rode, Frane Hero, Vinko Pajalić, Petar Dujmović, Petar Grandić, Dune Zubranić, Jure Hero, Antea Krestović.

NA GROBU

JOSIPA FABRISA

BOGOSLOVA

PREMINUVŠEG DNE VII. TRAVNJA GODINE MDCCCLXXIV.

U LINDARU.

Oj Josipo, pobratime dragi,
Mili družo naših mladih lieta,
Našem' krugu otme kob to kleta,
Lik tvoj više nevidjesmo blugi!

Ranu zada nam okostnik nagi —
Tvoja će ju čutit doviek četa:
Sila nam je tvoja oduzeta,
A nas dvoji teško muče vrugi.

Nu što rekoh! — Kano golubica
Duša k nebu čista ti se vinu,
Da izprosi kod Božjega lica: —

Da nam štiti jednu domovinu,
Da nam jakost da u borbi svima,
Da utiša vapaj žalostnima!

A. K.

Knjizevne viesti.

NARODNA BIBLIOTEKA.

Pod tim naslovom namjerava, za našu knjigu velezaslužni „Tiskarski zavod i nakladna kužičara Dragutina Pretnera u Dubrovniku“, izdati jedno po jedno poglavita djela stare i nove knjizevnosti naše, medju kojimi će biti i djelah još nikad neizdatih. Poglavita svrha toga podhvata jest pravilnost u izdanju i cjenocna. Visit će pako o revnosti i dobroj volji našega čitajućega svieta,

da li će rečena djela ugledati što prije božje svjetlo; jer što bude veće podpore od njegove strane, bit će i veća pospješnost od strane spomennata zavoda.

„Narodna Biblioteka“ započinje svoju radnju sa dva glavita djela, Dubrovnikom Ponovljenim od Jak. Palmotića Gjonorića, što za prvi put izhodi na bieli svijet i od kojeg je već izišao prvi snopić, za njim će slijediti druga četiri, te sadržavati rečeni Epos u XX. pjevanja i jednu Tragediju istoga pjesnika pod imenom „Didone.“ Posljednjemu snopiću bit će pridružen obširan povjetsnički predgovor o dobi, što ju pjeva Palmotić, a uz to nartan i pjesnikov život sa njegovom umjetnički izradjenom slikom. Cielo ova prva knjiga imat će 30 tabakah (foliah) štampe, te biti razdijeljena u 5 snopićah po 6 tabakah, a svakomu snopiću ciena 40 novč. Cielo će dakle Palmotićevo djelo stojati 2 f.

Za ovom prvom knjigom „Narodne Biblioteke“ slijedit će: Ostan Božje Ljubavi od And. Vitaljića, Osman Iv. Gundulića, Prispovjedke Stj. Ljubiše, Komedije Držića, Život sv. Benedikta od Igu. Gjorgjića, Vjerni Pastir Gariniov preveden od Pot. Kanavotića, Proročja jezika slovinskoga priđicami iztomačena od Gju. Ferića, Humor Dubrovački, sbirka pomanjih veselih pjesamah iz 17. i 18. stoljetja, ponajveć dosle neizdatih itd. itd.

Kako svaki lahko vidi, ovo je veoma liep i dičan podhvat i za narod i za Pretnerov dubrovački zavod, zato ga i mi što toplije preporučamo našim čitateljem. Evo im najljepše prilike, da nakito svoju knjižujuću domaćimi Uzornici ili Klasici, što jest i mora biti prvi ponos svakoga rodoljuba. Štampa je krasna, format primionjen Uzornikom, a svaka stvar jasno i točno protomačena. Jedino, što bi mi smierno želili viditi u ovom volevažnom izdanju: naših Klasikah, jest drugi pravopis, naimo onaj, kojim se služi Jugoslavenska Akademija Znanostih i Umjetnostih u Zagrebu. Ne samo što bi tako naša knjiga zajednički uspjevala, nego bi takodjer iz samog toga izdanja ponestalo kojekakvih pravopisnih nedosljednostih.

Bibliografsko studije o knjižnici dra. Ljudevita Gaja.

Već je druga godina polovinom prevalila, otkako je g. Velimir Gaj započeo temeljito proučavati knjižnicu bivšu pokojnoga oca svoga, dra. Ljudevita Gaja, a malo nisu dvie godine prošle, kako je s toga napustio omiljelu si narodnonovovjeku struku, u kojoj je ponajviše oko jedanaest godina javno djelovao i svednevnice radio u književnom polju hrvatskom i srbskom, — samo da uzmagne ovako posvetiti svu književnu dokolicu minucioznu radu bibliografskomu.

Dovršiv gotovo dvogodišnji trud, kojim je prema sastavnoj uredbi sam glavom od kraja do konca pojedince komad po komad (oko 15.000) osim životopisne pismare pokojnikove stručno opisao čitavu knjižnicu, „da ova svetinja od svetinje narodnjega blaga i u znanstvenom pogledu i redu bude dostojna velikoga truda i spomena pokojnikova“, kako se znade sad upravo nastoji oko izdanja posljedakah mućnih, pa gdješto i „suboparnih“ proukah svojih pod gornjim nadpisom.

S više strana živio željeno i često iskano ovo djelo s pridodanim stvarnim uvodom — na množini zapisakah prikazuje podpun i vjeran knjigopis, ili spisak dragociene i riedke sbirke slavenske, upravo sastavljen, da se sva kolika knjižovno-povjestna cielost, to jest cjelokupna knjižnica Gajeva, kao plemenita narodnja baština preda savremenikom i potomkom, koji će rado znati, te i pitati: što je sve pokojni „preporoditelj hrvatske knige“ u četrdeset godina s neizkazanim trudom i nebrojenim troškom sastavno sabrao i po smrti ostavio?

Želi se, da za gore obznanjeno izdanje g. Velimir Gaj čas prije nadje dosta potrebno podpore; jer će ovaj trud njegov svrh svega moći poslužiti kao znatan prilog gradji književne poviesti.

S toga će naši časopisi ovoj svrsi nemalo privriediti, kad prime ovu viest, te na pomenuti knjižovan trud obrate pozor našega svieta.

—id.

Različite viesti.

* Poljodjelska škola u Istri. Kao čitamo u „Osservatore Triestino“, visoko Ministarstvo za Trgovinu u Beču javlja Junti u

Poreču, da ono nemož potvrditi naimenovanje Dra. Ricca-Rosellini-a za ravnatelja poljodjelske škole u Istri, jer da bi to potvrđenje bilo protivno mbiatarskoj naredbi od 23. Junija 1873. broj 6044. usljed koje takvi ravnatelji i učitelji imaju biti po mogućnosti činovnici provincijalni, jer da Ricca-Rosellini neznade ni njemacki ni slavenski, a vrh toga da on nema ni austrijanskoga državljanstva. Ta viest nam je draga u koliko je visoko Ministarstvo tom odlukom pokazalo, da štjeje pravo Slavenah, to jest dvjuh trećinah istarskoga pućanstva. Ja se pak pruži prigoda istarskim poljodjelcem, dobiti si potrebne nauke u toj struci dokle se nenajde sposobna osoba za poljodjelsku školu, g. Ministar nadalje javlja, da je pripravnan podieliti za godinu 1874-1875 pet do šest stipendijah od 300—400 for sinovom istarskih posjednikah, da tako mogu pohađjati poljodjelsku školu u Gorici.

* Železnica u Istri. Obće nadzorničtvo željeznicah proglasuje dražbu za gradjenje željezničke pruge: Divača-Pula i Kanfanar-Rovinj. Gradjenje razdjeljno je na 14 lotah. Na svoj prugi neće biti nego jedan tunel, u džini 340 metarah. Dotične ponude valja poslati najdalje do 5. Maja.

* Kanfanarsko občinsko zastupstvo. Kako čitamo u „Osservatore Triestino“, e. k. namjestništvo je javilo zemaljskomu odboru istarskomu, da je občinsko zastupstvo kanfanarsko razpućeno te određeno da se izbere novo, a dotle da upravljaju obćinom Ivan Basilićo pokoj. Ivana, Mato Najaretto i Mato Sošić stariji. Otkad je umro načelnik vriedni starac Basilićo, u onoj se občini dogadjaju čudnovate stvari od strane nekogih intrigantah, Mi imamo odlanlo povelit dopis, koji te stvari potanko opisuje, Zao nam je samo, što ga nemožemo tiskati radi malega prostora ovoga lista. Ako uztreba hoćemo to učiniti drugi put. Za sad preporučujemo našemu tamo puku, neka se prigodom nekih izborah nedadu zapeljati od nekoga, nego neka izberu za zastupniko poštene i vriedne ljude izmedju sebe. U izboru zastupnikah nisu dužni slušati baš nekoga, a više oblasti su dužne pripoznati i potvrditi njihov zakonito obavljen izbor. Zato neka se dogovore na vrijeme, a u dogovaranju neka se šuvaju poznatih spletkarah illi intrigantah, koji bi jim djelo zastalno pokvarili.

* Podpora istranskim pućkim školam. Na preporuku našega istranskoga poslanika, presvjetloga g. Dr. Dinka Vitozića, carovinsko vicee je določilo 8000 f. podpore pućkim školam istranskim.

* U Baški, na otoku Krku, otvorila se prošlih danah narodna Čitaonica, dakle već ovo druga na onom otoku. Ugledala se u Bašku i u Vrbnik i druga istranska mjesta, pa nam se narod posvud probudio sa svojega ana i otoc škodljivomu talijanskomu uplivu, čemu mogu Čitaonice najviše doprinieti!

* Veledušni dar. Čitamo u „Obzoru“ od 7. t. m., da je Nj. Preuz. nadbiskup Josip Mihalović prigodom ovih prošlih vazmenih blagdanah darovao *trideset tisućah* for. na umnoženje gaznice, određene za utemeljenje hrvatskoga sveučilišća u Zagrebu.

* † Josip Fabris, bogoslov III. godine u goričkom sjemeništu preminuo je dne 7. t. m. u Lindaru, svojem rodnom mjestu, poslje duge i teške bolesti. Bio je mladić blage čudi i ljubio iskreno svoj narod i svoju domovinu. Ugledali se u njega i naši ostali mladići, a njemu dao Bog pokoj vječni!

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Od Nj. Preuzv. ovdašnjega Presvjetloga Biskupa primiše red svećenički sliedeća gg. bogoslovci IV. godine: Delise Ivan, Brezovar Josip, Mandić Matija i Strecker Eugen. — Mnogočastni g. Pop Juraj Fragiaco, kanonik i obskrbnik dušah kolegialnog kapitula u Piranu preminuo dne 20. p. m. u 42. godini svojo dobe nakon 18 i pol godinah svećenstva.

Opomena.

Molimo one naše p. a. predbrojnike, koji nam još nisu platili ni lanjsko godine, neka to odmah učine, jer je ovo zadnji broj, što im ga šaljemo.

Uredništvo.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 16 Aprila 1874.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Carški dukati (cokini)	5.22	5.23	—	5.24	—	—	5.24	5.25	5.25	5.25	5.25	—	5.24	5.24	—	—
Napoleon	8.94	8.95	—	8.96	—	—	8.96	8.97	8.97	8.95	8.96	—	8.94	8.94	—	—
Lira Ingleska	11.24	—	—	11.28	—	—	11.28	11.32	11.32	11.27	11.27	—	—	11.22	—	—
Srebro prid (aggljo)	105.50	105.50	—	105.75	—	—	105.75	105.75	105.75	105.75	105.75	—	105.50	105.35	—	—

A. Karabalić Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.